

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Постановка проблеми. Однією з основних умов оновлення системи освіти є вирішення фундаментального питання – підготовки вчителів. Професійна підготовка майбутніх педагогів засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) передбачає здобуття ним повноцінної вищої освіти, можливість перепідготовки, тобто охоплює всю освітню систему в цілому. Подальше використання й розвиток ІКТ є необхідною умовою динамічного розвитку освіти в цілому.

Однією з основних тенденцій модернізації підготовки майбутніх педагогів є перегляд організації навчальної діяльності. Розвиток ІКТ та мережевих технологій обумовлює їх створення та використання в навчальному процесі. За таких умов усі учасники навчального процесу, які пов'язані між собою не тільки комп'ютерами, а мають змогу спільно навчатися, обговорювати навчальну проблему та шукати шляхи її розв'язання, тобто бути професійно компетентним .

Аналіз попередніх досліджень. свідчить, що проблемі модернізації професійної підготовки присвячені дослідження В. Андрущенка, Б. Гершунського, Б. Євтуха, К. Корсака, В. Кременя, В. Лугового та ін., підготовці фахівців на компетентнісній основі А. Вербицького, Р. Гуревича, І. Зязюна, Н. Ничкало, М. Палтишева, Ю. Татура, А. Хуторського та ін.

В сучасних педагогічних дослідженнях В. Болотова, І. Зязюна, Л. Кайдалова, Н. Кічука, О. Пометун, О. Савченко висвітлено питання впровадження компетентнісного підходу в професійну підготовку фахівців, який виступає основним напрямом у процесі професійної підготовки, оскільки спрямований не тільки на визначення рівня й обсягу отриманих

фахових знань, але й здобуття глобальних умінь і навичок – здатності вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно взаємодіяти в колективі, швидко перенавчатися чи підвищувати кваліфікацію, розвивати особистісні якості: ініціативність, активність, самостійність тощо.

Мета статті полягає у висвітленні інноваційних підходів для модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ в умовах функціонування інформаційного освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. Інформатизація освіти вимагає від майбутнього педагога високого рівня професійної компетентності. Вчитель в умовах жорсткої конкуренції, завдяки ІКТ бути готовим повноцінно реалізувати нові ідеї, використовувати ІКТ з метою доступу до інформації, її визначення (ідентифікації), організації, обробки, оцінки, а також її створення і передачі, яка достатня для того, щоб успішно жити і працювати в умовах інформаційного суспільства.

На основі результатів аналізу стану і змісту підготовки майбутніх педагогів сфері ІКТ, можна зробити висновок, що в сучасних умовах традиційна система професійної підготовки не може залишатися незмінною, тому що змінилися цілі, які поставлені перед нею. Традиційні форми підготовки педагога у галузі ІКТ можуть бути наповнені новим змістом і більше відповідати сучасним вимогам до педагога.

Впровадження ІКТ у професійну підготовку майбутніх педагогів у вищих навчальних закладів (ВНЗ)обумовлює побудову та функціонування інформаційно-освітнього середовища (ІОС), яке здатне забезпечити ефективність та гнучкість навчального процесу, широке використання інформаційних ресурсів, суттєво розширює можливості традиційних форм навчання, а також можливість створення нових ефективних форм навчання в умовах компетентнісного підходу. Сукупність засобів ІКТ (апаратні, програмні та інформаційні компоненти) використовуються для реалізації навчального процесу в межах функціонування ІОС.

Викладачами кафедри інноваційних та інформаційних технологій в

освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського здійснюється наповнення ІОС, яке трансформується як під впливом глобальної освітньої мережі, так і під впливом нових педагогічних технологій і педагогічних програмних засобів. Воно відкрите для підготовки студентів будь-якого фаху. Завдяки особистій співтворчості відбувається процес оновлення, поповнення ресурсів у середовищі, створення нових ресурсів, що забезпечує збагачення особистостей. Таке середовище виступає як «динамічна система, що становить собою цілісну сукупність освітніх ситуацій, які змінюють одна одну» [3, с.6].

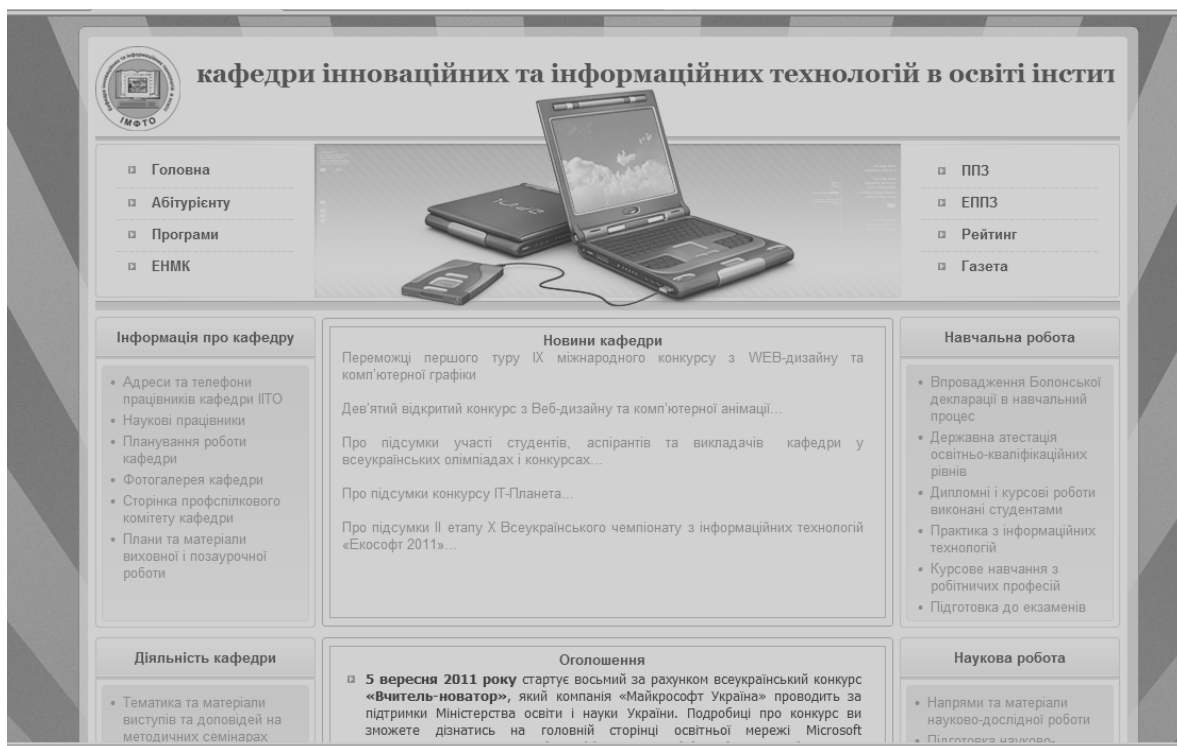

Рис.1 Освітній портал кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Прикладом засобів ІКТ, що є складовими компонентів ІОС і здатні реалізувати зміст навчальних дисциплін у відповідності до потреб формування професійної компетентності виступають електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК). Вони здатні забезпечити підвищення ефективності професійної підготовки, насамперед через інтерактивність,

самостійність, мультимедійність, що є необхідною умовою в процесі опрацювання навчального матеріалу. Використання ЕНМК у професійній підготовці майбутніх педагогів має відповідати логічному, послідовному викладу навчального матеріалу: мета, орієнтири, зміст, шляхи розв'язання поставлених завдань, зворотний зв'язок, оцінка результатів навчальної діяльності, що забезпечує формування єдиного комплексу знань, навичок, умінь, досвіду для професійної діяльності .

Одним із важливих підходів у процесі створення ЕНМК є поступове збільшення обсягу та складності інформації починаючи від основних понять до цілісності вивчення теми, збільшення обсягу теоретичного матеріалу, висвітлення та постановка завдань професійного спрямування, які сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх педагогів.

Наведемо для прикладу електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни: «Комп'ютерна графіка» (рис.2).

ЕНМК з дисципліни «Комп'ютерна графіка»

Методична інформація
анотація
навчальна програма
робоча програма
література

Навчальний матеріал
матеріали лекцій
лабораторні роботи
словник термінів

Матеріали для контролю знань
критерії оцінювання знань студентів
завдання для самостійної роботи
контрольні запитання
студентські роботи

Додаткові джерела
Блог викладача

Навчальна дисципліна «Комп'ютерна графіка» спрямована на опанування основними правилами оформлення креслень, алгоритмічних основ дво- та тривимірної графіки, формування навичок створення та редагування графічних зображень за допомогою редакторів Adobe Photoshop, CorelDraw у процесі виконання технічних креслень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є спеціалізоване програмне забезпечення для комп'ютерної графіки; алгоритми створення, обробки та імпорту графічної інформації; технологія обробки різного роду інформації у процесі перетворення різних типів графічних об'єктів.

Рис. 2. Головна сторінка ЕНМК з дисципліни «Комп'ютерна графіка»

Наведемо структуру ЕНМК:

I блок – методичний, складається з анотації та методичних рекомендацій для користувача та викладача; державний стандарт з дисципліни або навчальна програма, тематичний план і робоча програма.

II блок – навчальний, складається з теоретичної частини, що містить: матеріали лекцій, лабораторні роботи, додаткові навчальні матеріали, словник і глосарій, електронний практикум та практичну частину.

III блок – контроль знань: контроль успішності, тести, самостійна робота, практичні завдання, питання до екзамену, тести, роботи студентів.

IV блок – література: основна, додаткова, Інтернет-джерела.

Кожний студент одержує вільний доступ до навчальних матеріалів, незалежно від часу і місця знаходження має змогу виконувати різні види навчальних робіт, результати виконання яких фіксуються в електронному журналі. Таким чином виконуючи самостійну роботу, аналізуючи власні результати, студент демонструє рівень сформованості професійної компетентності.

Важливим чинником у професійній підготовці майбутніх педагогів є використання сервісів Веб 2.0, оскільки вони дозволяють майбутнім фахівцям не лише подорожувати по мережі, але і спільно працювати, розміщувати у мережі текстову та медіа інформацію. Перехід студентів на рівень учасників мережевої спільноти надає можливості не тільки ефективно впроваджувати ІКТ у професійну педагогічну діяльність, а й дозволяє розширити світогляд майбутніх педагогів; оволодіти вміннями спілкування у мережі Інтернет; організовувати міжособистісну взаємодію; співпрацювати у групі; систематично підвищувати рівень загальнокультурної, технологічної й інформаційної компетентності.

Складовим компонентом ЕНМК з навчальної дисципліни виступають блоги. Нині популярним сервісом для ведення освітніх блогів є Blogger. Платформа дозволяє не тільки публікувати повідомлення, але й

налаштовувати зовнішній вигляд блогу, додавати до нього інформаційні ресурси, що забезпечує зручність та компактність освітнього сайту.

Розглянемо приклад блогу (рис.3) за адресою <http://svitlanakizim.blogspot.com/>, який об'єднує низку технічних можливостей Bloggera.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Інженерна та комп'ютерна графіка» нами використовується даний блог. Він може бути використаний для самостійної роботи студентів, підготовки викладача до занять, самоосвіти студентів, викладача та організації практичної роботи на занятті.

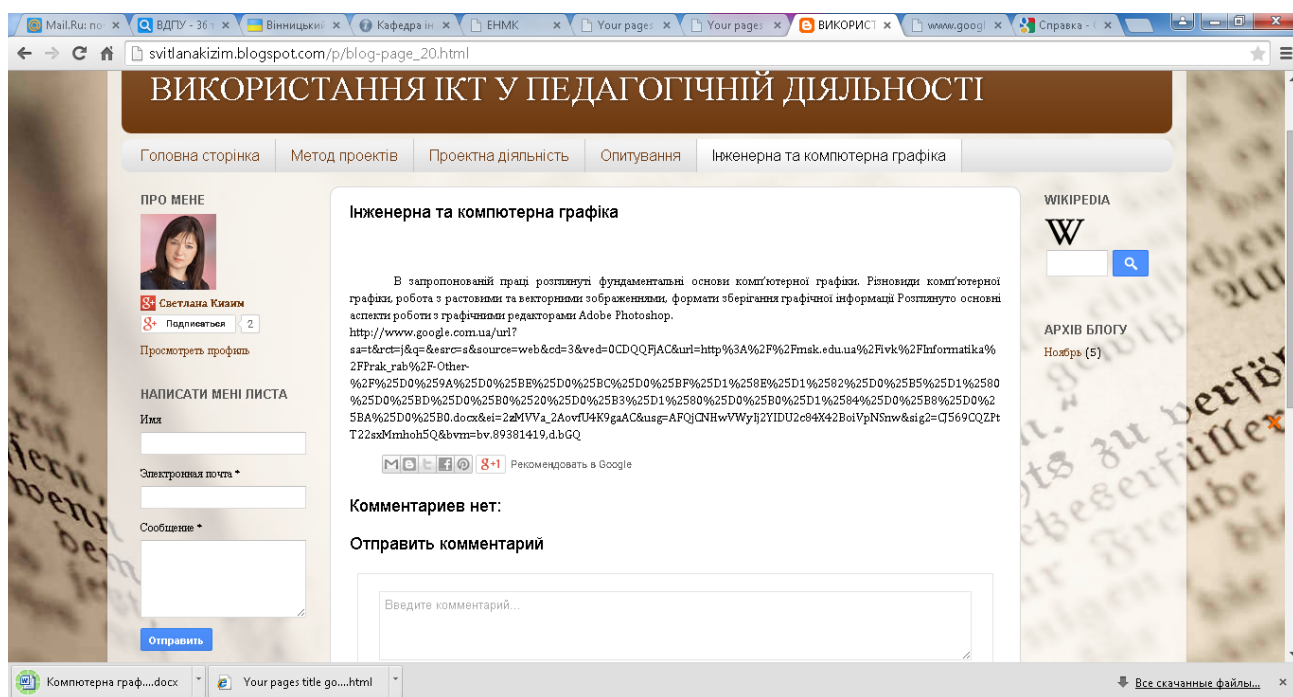

Рис.3 Блог викладача «Використання ІКТ у педагогічній діяльності»

Даний блог можна розглядати як варіант особистого освітнього простору викладача та засіб для організації спільної діяльності певної групи студентів, середовищем для організації навчальних ситуацій. Блог містить короткі записи (пости) тимчасової значущості, відсортовані у зворотному хронологічному порядку (останній пост зверху), які містять особисті думки студентів та матеріали автора. Найбільш цікавим для викладача та групи

студентів є інтерактивність блогів, тобто можливість розміщення викладачем навчальної інформації у будь-якому вигляді, яку студенти та інші відвідувачі можуть використовувати, поліпшувати, коментувати та оцінювати.

Використання складових компонентів ІОС, описаних вище, в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів забезпечує :

- створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти на основі інформаційних технологій;
- поширення використання ІКТ в освіті;
- формування банку педагогічної інформації (нормативно-правової, науково-методичної, методичної та ін.)
- ознайомлення студентів, педагогічних працівників з досвідом інноваційної діяльності педагогів-новаторів;
- підготовку студентів здатних ефективно використовувати в навчальному процесі засоби ІКТ.

Відтак, складові компоненти ІОС дозволяють постійно вносити корективи, що робить ІОС гнучким до адаптації. ІОС забезпечує оперативну доставку навчального матеріалу, поширення інтегрованих знань, умінь і навичок підготовки майбутнього фахівця, використання глобальних іншомовних інформаційно-педагогічних ресурсів під час підготовки студентів, сприяє впровадженню інноваційних освітніх процесів, постійному підвищенню якості професійної підготовки студентів засобами ІКТ. Такий процес реалізується завдяки систематизації науково-педагогічних ресурсів, застосуванню неперервної освіти, підвищенню кваліфікації фахівців і перепідготовки кадрів, розвитку й інтеграції науково-освітнього співтовариства.

Висновок. Створення та використання ІОС в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ, на наш погляд, сприятиме ефективнішому формуванню й розвитку професійної компетентності майбутнього педагога, забезпечить здатність до аналізу, оцінки й інтеграції досвіду роботи в сучасному інформаційному середовищі; прагнення до

розвитку особистих творчих якостей студента; удосконалення способів інтеграції навчальних матеріалів, тобто є інноваційними підходами для модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ в умовах функціонування інформаційного освітнього середовища.

Література

1. Вдовиченко Р. П. Між професійною підготовкою та компетентністю / Р. П. Вдовиченко // Управління освітою (Шкільний світ). – 2003. – № 15-16. – С. 2-3.

2. Костікова І. І. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов / І. І. Костікова // Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: матеріали всеукраїнського науково-методичного семінару - Х.: ХНУ, 2008. - С. 59-61.

3. Зайцева О. Г. Проектирование и реализация учебной информации в образовательном пространстве современного вуза на основе принципа интеграции: дис. канд. пед. наук / О. Г. Зайцева. – Ставрополь, 2002. - 171 с.

У статті висвітлено підходи для модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів засобами інформаційно-комунікаційних технологій в умовах функціонування інформаційного освітнього середовища.

Ключові слова: професійна компетентність, засоби інформаційно-комунікаційних технологій, сервіси Веб 2.0, блог, інформаційно-освітнє середовище.

В статті освіщено підходи к модернизации профессиональной подготовки будущих педагогов средствами информационно-коммуникационных технологий в условиях функционирования информационной образовательной среды.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, средства информационно-коммуникационных технологий, сервисы Веб 2.0, блог,

информационно-образовательная среда.

In the article the approaches for the modernization of training future teachers by means of information and communication technologies in terms of functioning of the information educational environment.

Keywords: professional competence, means of information and communication technologies, Web 2.0 services, blog, information and educational environment.